

Richard Strauss
Kawaler srebrnej róży

Opera Wroclawska - Grudzien 2014.

olbinski

Projekt scenografii | Set design: Lukas Noll

OPERA WROCŁAWSKA

INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

EWA MICHNIK
DYREKTOR NACZELNY I ARTYSTYCZNY

KAWALER SREBRNEJ RÓŻY

DER ROSENKAVALIER

RICHARD STRAUSS

OPERA KOMICZNA W 3 AKTACH | COMIC OPERA IN 3 ACTS

LIBRETTO: HUGO VON HOFMANNSTHAL

PRAPREMIERA | WORLD PREMIERE
DREZNO, SEMPEROPER, 26 I 1911

PREMIERA POLSKA | POLISH PREMIERE
WARSZAWA, TEATR WIELKI, 1922

PREMIERA | PREMIERE OPERA WROCŁAWSKA

13, 14, 20 XII 2014 | 19⁰⁰

CZAS TRWANIA SPEKTAKLU | DURATION: 210 MIN. | 2 PRZERWY | 2 INTERVALS

Spektakl wykonywany jest w języku niemieckim z polskimi napisami. | German language version with Polish surtitles.
Dyrekcja zastrzega sobie prawo do zmian w obsadach. | The producers reserve the rights to make changes to the cast.

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez PWM S.A.
The licence to stage the work was issued by the PWM S.A.

Wykonania odbywają się za zgodą wydawnictwa Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd.
The performance takes place with the consent of the publisher and copyright owner Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd.

OFICJALNY PARTNER 69. SEZONU OPERY WROCŁAWSKIEJ
AN OFFICIAL PATRON OF WROCLAW OPERA 69TH SEASON

REALIZATORZY | PRODUCERS

KIEROWNICTWO MUZYCZNE, DYRYGENT MUSICAL DIRECTION, CONDUCTOR	Ewa Michnik
REŻYSERIA DIRECTION	Georg Rootering
SCENOGRAFIA SET DESIGN	Lukas Noll
KOSTIUMY COSTUME DESIGN	Małgorzata Stoniowska
PRZYGOTOWANIE CHÓRU CHOIRMASTER	Anna Grabowska-Borys
REŻYSERIA ŚWIATEŁ LIGHTING DESIGN	Sergiy Czernikov
RUCH SCENICZNY STAGE MOVEMENT	Anna Szopa
ASYSTENT DYRYGENTA, PRZYGOTOWANIE CHÓRU DZIECIĘCEGO OPERY WROCŁAWSKIEJ ASSISTANT TO THE CONDUCTOR, CHILDREN'S CHOIR MASTER	Michał Czubaszek
ASYSTENT REŻYSERA ASSISTANT TO THE DIRECTOR	Hanna Marasz
LITERACKIE OPRACOWANIE TEKSTU NA TABLICĘ ŚWIETLĄ POLISH SURTITLES	Anna Leniart
AUTOR PLAKATU AUTHOR OF THE POSTER	Rafał Olbiński

OBSADA | CAST

MARSZAŁKOWA, KSIĘŻNA WERDENBERG THE MARSCHALLIN, PRINCESS WERDENBERG	Magdalena Barylak°, Meagan Miller°
BARON OCHS AUF LERCHENAU OKTAWIAN OCTAVIAN	Franz Hawlata°, Tomasz Rudnicki° Anna Bernacka, Katarzyna Haras
FANINAL ZOFIA, CÓRKA FANINALA SOPHIE, FANINAL'S DAUGHTER	Mariusz Godlewski°, Bogusław Szynalski° Aleksandra Kubas-Kruk, Anna Lichorowicz, Joanna Moskowicz
PANNA MARIANNA LEITMETZER, DUENNA MARIANNE LEITMETZER, DUENNA	Marta Brzezińska, Ewa Tracz
VALZACCHI ANNINA	Nikolaj Dorozhkin, Łukasz Gaj Dorota Dutkowska, Jadwiga Postrożna
KOMISARZ POLICJI POLICE INSPECTOR	Tomasz Raff
MAJORDOMUS MARSZAŁKOWEJ THE MARSCHALLIN'S MAJOR-DOMO	Rafał Majzner
MAJORDOMUS FANINALA FANINAL'S MAJOR-DOMO	Edward Kulczyk
NOTARIUSZ NOTARY	Marek Paško
OBERŻYSTA INNKEEPER	Aleksander Zuchowicz
WŁOSKI ŚPIEWAK ITALIAN SINGER	Victor Campos-Leal, Nikolaj Dorozhkin, Zdzisław Madej°, Igor Stroin
MODYSTKA MILLINER	Marta Brzezińska, Ewa Tracz
HANDLARZ ZWIERZĄT VENDOR OF PETS	Aleksander Zuchowicz
LOKAJE MARSZAŁKOWEJ MARSCHALLIN'S LACKEYS	Piotr Bunzler, Marek Klimczak, Edward Kulczyk, Janusz Zawadzki
SIEROTY NOBLE ORPHANS	Urszula Czupryńska, Katarzyna Kozdrowska-Kordujak, Anna Krzyżowska-Kawałko, Aleksandra Malisz, Joanna Marszałek, Agnieszka Rejek-Bałka
KELNERZY WAITERS	Piotr Bunzler, Marcin Grzywaczewski, Marek Klimczak, Andrzej Zborowski

SOLIŚCI, ORKIESTRA, CHÓR OPERY WROCŁAWSKIEJ, CHÓR DZIECIĘCY
SOLOISTS, ORCHESTRA, CHOIR OF THE WROCLAW OPERA, CHILDREN'S CHOIR

*gościnnie | guest

KAWALER SREBRNEJ RÓŻY: „WSZYSTKIM DUSZOM KU RADOŚCI”

Artur Bielecki

„Przy Rembrandcie myślimy o jego *Straży nocnej*, przy Goethem – o *Fauście*, przy Bachu – o *Pasji wg św. Mateusza*, a przy Straussie – o *Kawalerze srebrnej róży*.” Tym jednym zdaniem Ernst Krause w monografii *Richard Strauss. Człowiek i dzieło* podkreśla znaczenie, jakie opera *Der Rosenkavalier* zajmuje w dorobku niemieckiego kompozytora. Stefan Kisielewski nazywając Richarda Straussa (1864–1949) „dzieckiem szczęścia, powodzenia i sławy”, w tak barwnych słowach charakteryzuje autora *Dyla Sowizdrzała*: „Straussowi od najwcześniejszej młodości aż po starość życie szło jak z płatka: praca, powodzenie, popularność, sława, powszechne uwielbienie – wszystko to pchało mu się po prostu samo do rąk. Zdrowie miał żelazne, humor znakomity, wiarę w siebie niezłomną, chęć do pracy niezmiernie wielką; do tego jeszcze tuł szczęścia (raczej całe jego kilogramy), bez którego wszystko inne mogłoby przecież zawieść. A przede wszystkim – talent ogromny, bogaty, pełen rozmachu, wyobraźni i polotu, talent, którym jako ostatni z wielkich Niemców przez kilkadziesiąt lat fascynował Europę na przelocie epok”.

MŁODY RICHARD: EKSPRESEM NA SZCZYT

Kariera Richarda Straussa należy do najświetniejszych w historii muzyki. Urodził się 11 czerwca 1864 r. w Monachium, w rodzinie utalentowanego waltornisty. Już w wieku 4 lat rozpoczął naukę gry na fortepianie, a jako sześciolatek zaczął komponować. 8-letni chłopiec ćwiczył już grę na skrzypcach, a jako jedenastolatek zgłębiał tajniki kompozycji. Muzyki uczyli go głównie koledzy ojca, nie uczęszczał do żadnej szkoły muzycznej ani akademii, formalnie więc był niemal samoukiem. Po maturze przez dwa semestry studiował filozofię, estetykę i historię sztuki na Uniwersytecie Monachijskim, szybko jednak studia porzucił.

Od 18. roku życia grywał na skrzypcach w orkiestrze, kierowanej przez ojca. Zdobył wcześniej ogromną praktykę, asystując często przy próbach orkiestrowych, co później stało się fundamentem jego wielkiego autorytetu jako dyrygenta. Dzięki protekcji

stynnego Hansa von Bülowa w wieku 20 lat zadebiutował jako dyrygent, zostając asystentem Bülowa w Meiningen, gdzie też dał się poznać jako koncertujący pianista. 22-letni Strauss jest trzecim dyrygentem opery w Monachium, dwa lata później asystuje w Bayreuth przy wystawianiu dzieł Wagnera, 25-letni artysta obejmuje stanowisko kapelmistrza na dworze w Weimarze. Wykonuje wtedy z orkiestrą weimarską swój poemat symfoniczny *Don Juan*, co od razu daje mu pozycję jednego z najwybitniejszych ówczesnych kompozytorów niemieckich. Pięć lat później poślubia śpiewaczkę Pauline de Ahna. Przed ukończeniem 40. roku życia Strauss otrzymuje tytuł doktora honoris causa stynnego uniwersytetu w Heidelbergu. „Staje się niekoronowanym królem orkiestry symfonicznej, największym muzykiem Niemiec, najstynniejszym twórcą muzycznym Europy” (Kisielewski).

Dalsze lata życia to kontynuacja pasma sukcesów, po I wojnie światowej został dyrektorem wiedeńskiej Staatsoper, wkrótce z Filharmonikami Wiedeńskimi wyrusza na tournée do Ameryki Południowej i Stanów Zjednoczonych. W 1924 r. muzyczny świat szeregami festiwalu i koncertów specjalnych czcił 60. urodziny kompozytora. Po dojściu Hitlera do władzy artysta nie zaprzestał działalności w ojczyźnie, co położyło się wielkim cieniem na jego międzynarodowej opinii. Wspieranie faszystowskiej polityki kulturalnej Strauss przytłoczył utratą prestiżu światowego, stracił wielu przyjaciół, jednak w 1948 r., po dłuższym pobycie w Szwajcarii, 84-letni twórca doczekał się oczyszczenia z zarzutu kolaboracji. Zmarł 8 września 1949 r. w Garmisch-Partenkirchen.

OD DON JUANA DO SALOME I ELEKTRY

Trwająca na przestrzeni prawie 80 lat twórczość Straussa jest niezwykle bogata, kluczową rolę pełnią w niej poematy symfoniczne i opery. Związek z literaturą, program pozamuzyczny były niemal zawsze obecne w jego dziełach. Od najwcześniejszych utworów Strauss jawi się jako kontynuator Berlioza, Liszta i Wagnera, w *I Symfonii* dostuchać się można jeszcze nawet echa Beethovena. Twórczość mistrzowska, dojrzała rozpoczyna się od *Don Juana*, po którym nastąpiła dalsza seria wspaniałych poematów symfonicznych (m.in. *Dyl Sowizdrzał*, *Tako rzecze Zarathustra*, *Don Kichot*, *Życie bohatera*). W kompozycjach tych doprowadził do apogeum rozwój neoromantycznej orkiestry i niemal przekroczył tradycyjną tonalność. W operze *Salome* (1903–1905) wkroczył na teren muzycznego ekspresjonizmu. Dalsza radykalizacja środków dźwiękowych nastąpiła w *Elektrze* (1906–1908), w której monumentalną i skrajnie barwną orkiestrę połączył z nowatorstwem partii wokalnych i ekspresjonistyczną psychologią postaci. Była to pierwsza opera Straussa z librettem Hofmannsthal.

SPOTKANIE KOMPOZYTORA I POETY

„Jak mogły się pogodzić ze sobą tak przeciwstawne natury, jak Strauss i Hofmannsthal?” – pyta retorycznie Ernst Krause w swojej monografii. „Jak bezpretensjonalny, kochający życie, mocno po ziemi stąpający muzyk mógł szukać bliskiego związku z delikatnym, przesubtelnym, wrażliwym i oderwanym od życia literatem, który sam siebie nazywał „poetą, lecz nie specjalistą od spraw teatru”? Czerpiący z czystego świata uczuć, estetyzujący, w znaczeniu schillerowskim „sentymentalny” poeta na wpół austriackiego, na wpół włoskiego pochodzenia – oraz bawarski muzyk z ludu, u którego wszystko miało swe źródło w witalnej intuicji i żywym stosunku do rzeczywistości!”

A jednak wspaniałe owoce zrodziła współpraca Straussa z wybitnym poetą i dramaturgiem, urodzonym w Wiedniu Hugo von Hofmannsthalem (1874–1929), którego Allardyce Nicoll w *Dziejach dramatu* rozpatruje w kontekście neoromantyzmu niemieckiego i nazywa „autorem rozkosznie romantycznego *Der Rosenkavalier*”. Trzeba wszakże pamiętać, że przed *Kawalerem* Hofmannsthal i Strauss dali światu wręcz ekspresjonistyczną *Elektrę* i że w wielu dramatach poety „fatum majaczy ponuro, śmierć jest wszechobecna, a sen, którym jest życie, dziwnie nie zabezpiecza człowieka – istoty potykającej się na ścieżkach wiodących nie wiadomo gdzie” (Nicoll). Współpraca obu artystów wydała ponadto opery *Ariadna na Naksos*, *Kobieta bez cienia*, *Helena Egipska* i *Arabella* (nie licząc baletu *Legenda o Józefie*). Poeta wysoko cenił kompozytora („to zaiste już geniusz”), a o swym przygotowaniu muzycznym miał zdanie następujące: „Jakkolwiek nie mam dobrego słuchu, to jednak rozumiem istotę muzyki (...)”. Z kolei w opinii Straussa Hofmannsthal miał „nie tylko dar wynajdywania odpowiednich do muzyki tematów, miał także... zadziwiające wręcz wyczucie tego, jaki w danym przypadku materiał najbardziej odpowiada moim potrzebom”. Już po śmierci poety kompozytor stwierdził: „Kokietowałem najwybitniejszych niemieckich pisarzy i pertraktowałem z nimi (...) i w ciągu pięćdziesięciu lat znalazłem tylko cudownego Hofmannsthal”. Istotnie, oceniając wspólny dorobek artystów trzeba przyznać, że tak doskonała symbioza muzyki i literatury rzadko zdarzała się w historii opery. Można tu tylko szukać porównań z Lorenzo da Ponte i Mozartem albo Arrigo Boito i Verdim, a więc z optymalnymi „duetami” twórców.

Pomysł *Kawalera srebrnej róży* sięga roku 1908, jednak właściwa praca poety i kompozytora to lata 1909–10. Po *Salome* i *Elektrze*, które przytłaczały swoją ekspresjonistyczną drastycznością w ukazywaniu otchłani ludzkiej psychiki (obsesyjna seksualność, żądza zemsty prowadzące ku finalnej katastrofie) Strauss zapewne zrozumiał, że dalej już w tym kierunku iść się nie da. Zatem należało szukać nowej

drogi, nowych tematów i nowych, odpowiadających im środków dźwiękowych. Owocem tych poszukiwań stał się *Der Rosenkavalier*, dzieło określone jako komedia muzyczna. Dodajmy: komedia mieszczańska, „ta wspaniała wiedeńska komedia muzyczna” (Krause), beztroska, uroczą, z czasów „złotego Wiednia”. Jakież to musiało być zaskoczenie dla publiczności i krytyków, rokokowy kostium i gracia po biblijnym i antycznym dramacie, wdzierającym się w najskrytsze tajniki duszy. Strauss zatęsknił za operą komiczną, która miała w jego teatrze operowym przywrócić zwykłą ludzką radość, ukazać tematy bliższe publiczności, wpuścić słoneczny promień do mrocznej i dusznej przestrzeni dwóch poprzednich arcydzieł. Któż to zadanie mógł wykonać lepiej niż tytułowy kawaler ze srebrną, owianą aromatem różą w dłoni?

W lutym 1909 r. Hofmannsthal poinformował w liście do kompozytora: „W ciągu trzech spokojnych popołudni sporządziłem kompletny, zupełnie nowy scenariusz operowy, z jaskrawo komicznymi postaciami i sytuacjami oraz pogodną i niemal pantomicznie przejrzystą akcją – sposobność do zaprezentowania liryki, dowcipu, humoru, a nawet małego baletu... Czas: Wiedeń za Marii Teresy”. Gdy Strauss usłyszał od poety nieco więcej o projekcie, od razu nalegał na przestanie pierwszego aktu. „Jestem po prostu zachwycony” – wyznał po jego przeczytaniu. „Wszystkie postacie są znakomite, wyraźnie zarysowane, niestety – potrzebni będą znów bardzo dobrzy aktorzy; zwykli śpiewacy operowi i tym razem nie wystarczą”. W czerwcu 1910 r. pierwsza wersja *Kawalera* była już gotowa.

Od czasów prapremiery w dreźnieńskiej Semperoper w roku 1911 niemal natychmiast dzieło szturmem zdobywało kolejne światowe sceny, w 1922 r. po raz pierwszy zawitało do Polski. *Kawaler* pozyskiwał serca kolejnych śpiewaczek i śpiewaków oraz wybitnych dyrygentów (Serafin, Beecham, Walter, Rodziński, de Sabata). Styl zapoczątkowany utworem zyskać miał miano „operzy konwersacyjnej”, gdyż w ramach swoistej „melodeklamacji” bohaterowie toczą długie salonowe rozmowy. Nie ma tu tradycyjnych, „popisowych” arii (oprócz pięknej arii włoskiej w I akcie, która jest pastiszem sztuki *bel canto*), ale uwagę słuchacza bez reszty pochłania barwna, mistrzowska orkiestra, komentująca nawet pojedynczym motywem koronkową intrygę akcji. Dowcip, wdzięk i elegancja nie opuszczają ani jednej stronicy partytury. Cudowną cechą *Kawalera srebrnej róży* jest też niemal wszechobecny rytm walca, dodający dziełu gracji, poezji i ironii. Jak stwierdził Hugo von Hofmannsthal w „Nienapisanym postowiu do *Kawalera srebrnej róży*”: „Dzieło jest całością, również utwór dwóch ludzi może być prawdziwą całością. (...) Muzyka jest nieskończenie czuła i powiąże wszystko. (...) Ona zna tylko jeden cel: pozwolić życiu szeroko i w zgodzie się rozpuścić – wszystkim duszom ku radości” (tłumaczenie Michała Bristigera).

DER ROSENKAVALIER: 'TO THE DELIGHT OF ALL SOULS'

Artur Bielecki

'When we think of Rembrandt, we think of his *Night Watch*, when we think of Goethe, of *Faust*, Bach brings to mind *St Matthew Passion*, and Richard Strauss reminds us of *Rosenkavalier*.' In that one sentence from the monograph *Richard Strauss: The man and his work*, Ernst Krause stresses the importance that the opera *Der Rosenkavalier* holds in the German composer's oeuvre. Stefan Kisielewski, calling Richard Strauss (1864–1949) 'the child of happiness, success and fame' characterises the author of *Till Eulenspiegel* in such colourful words: 'Life went smoothly for Strauss from earliest youth to old age: work, success, popularity, fame, general worship – all of this almost landed in his lap without any effort on his part. His health was excellent, his humour exquisite, his self-confidence unwavering, his willingness to work consistently immense; on top of that a stroke of luck (or rather a whole lot of luck), without which everything else could still have failed. And first of all, he had a talent that was enormous, rich, full of momentum, imagination and panache, a talent which was the last of the great Germans to fascinate Europe for decades at the turn of the century.'

YOUNG RICHARD: AN EXPRESS ROAD TO THE TOP

Richard Strauss's career is one of the most glittering careers in the history of music. He was born on June 11, 1864, in Munich, to the family of a talented horn player. At the age of 4, he had already started receiving piano lessons, and at the age of six he began to write compositions. As an 8-year-old boy he was already taking violin lessons, and as an 11-year-old he was studying the ins and outs of music theory. He was mainly taught by his father's friends; he did not attend any school or academy of music, so, formally speaking, he was a self-taught artist. After graduating from high school, he studied philosophy, aesthetics and art history at the University of Munich for two semesters, but soon abandoned his studies.

From the age of 18, he played the violin in the orchestra led by his father. Earlier he gained considerable experience by assisting often at orchestral rehearsals, which later became the foundation of his great authority as a conductor. Thanks to the patronage of the eminent Hans von Bülow, at the age of 20 he made his debut as a conductor,

becoming Bülow's assistant in Meiningen, where he established himself as a concert pianist. The 22-year-old Strauss becomes the third conductor of the opera in Munich, and two years later he assists in Bayreuth in performing the works of Wagner. As a 25-year-old the artist secures a position as the Kapellmeister at the Weimar court. Then together with the Weimar orchestra he executes his symphonic poem *Don Juan*, which immediately earns him the status of one of the greatest contemporary German composers. Five years later, he marries the singer, Pauline de Ahna. By the age of 40, Strauss receives an honorary doctorate from the famous University of Heidelberg. 'He becomes the uncrowned king of symphony orchestra, the greatest musician in German, the most celebrated composer of music in Europe' (Kisielewski).

The streak of successes continued: after World War I, he was appointed the director of the Vienna State Opera, and soon embarked on a tour to South America and the United States with the Vienna Philharmonic musicians. In 1924, the music world honoured the 60th birthday of the composer with a series of special festivals and concerts. After Hitler came to power, the artist did not cease to work, which cast a dark shadow over his international reputation. Strauss paid for his support of the fascist cultural policy with a declining prestige in the world; for the same reason he also lost many friends, but in 1948, after a long stay in Switzerland, the 84-year-old composer lived to be cleared of all charges of collaborating with the Nazi regime. He died on September 8, 1949 in Garmisch-Partenkirchen.

FROM DON JUAN TO SALOME AND ELEKTRA

Spanning nearly 80 years, Strauss's oeuvre is extremely complex, with symphonic poems and operas occupying a central position in it. Also two other key elements, the relationship with literature and extra-musical references were almost always present in his compositions. From the earliest works, Strauss appears to be a successor of Berlioz, Liszt and Wagner, while in the *I Symphony* one even hears the echoes of Beethoven. His masterful and mature work begins with *Don Juan*, followed by a further series of magnificent symphonic poems (*Till Eulenspiegel*, *Thus Spoke Zarathustra*, *Don Quixote*, and *Hero's Life*, among others). In these compositions, he reached a peak of the development of Neo-Romantic orchestral music and almost transgressed the boundaries of traditional tonality. In the opera *Salome* (1903–1905), he entered the territory of musical expressionism. He achieved further radicalisation of musical means of expression in *Elektra* (1906–1908), in which the monumental and tremendously vibrant orchestra was combined with an innovation in vocal parts and with expressionist psychology of characters. It was also Strauss's first opera with a libretto written by Hofmannsthal.

A COMPOSER MEETS A POET

'How could two contradictory natures such as Strauss and Hofmannsthal become reconciled with each other?' asks Ernst Krause rhetorically in his monograph. 'How could an unpretentious, life-loving, and down-to-earth musician have sought a close relationship with a writer who was so delicate, overly subtle, sensitive and detached from life, who called himself a 'poet, but not an expert on the theatre'? One of them was immersed in a pure world of feelings, an aestheticising, 'sentimental' – in Schiller's sense of the word – half-Austrian, half Italian poet; the other was a Bavarian musician of the common people, for whom everything had its source in a vital intuition and a living relationship with reality!'

And yet wonderful works were born from Strauss's cooperation with the renowned poet and playwright, the Vienna-born Hugo von Hofmannsthal (1874–1929), whom Allardyce Nicoll in *World Drama* considers in the context of German neo-Romanticism and whom he dubs 'the author of the deliciously romantic *Der Rosenkavalier*.' It should be remembered, however, that before the *Knight of the Rose* Hofmannsthal and Strauss gave the world the expressionistic *Elektra* and that in many of the poet's dramas 'fate looms darkly, death is everywhere, and the dream that is life strangely does not protect man – a being stumbling over paths leading who knows where' (Nicoll). The cooperation of the two artists moreover gave rise to the operas *Ariadne auf Naxos*, *Die Frau ohne Schatten*, *Helena Egyptian* and *Arabella* (not counting the ballet *The Legend of Joseph*). The poet held the composer in highest esteem ('He's truly a genius'), but about his own musical qualifications he had the following opinion: 'While I do not have a good ear, I do comprehend the essence of music.' On the other hand, in the view of Strauss, Hofmannsthal had 'not only the gift of inventing fitting subjects for my music also had ... an astonishing instinct about which material would best suit my needs at a given time.' After the death of the poet, the composer said: 'I coquetted the greatest German writers and negotiated with them ... and over the fifty years I had found only the marvellous Hofmannsthal.' Indeed, judging the common musical heritage of both artists, one is forced to admit that such a perfect symbiosis of music and literature rarely happens in the history of opera. One can only look for comparisons with Lorenzo da Ponte and Mozart or with Arrigo Boito and Verdi, which is to say with the optimal artistic 'duets.'

The idea for *The Knight of the Rose* dates back to 1908; however, the poet and the composer actually worked on this piece in the years 1909–1910. After *Salome* and *Elektra*, which was overwhelmingly heavy with expressionistic brutality in showing the sinister depths of the human psyche (obsessive sexuality, desire for revenge leading to the final catastrophe), Strauss probably knew that he could no longer move in that direction.

Therefore, he had to look for new paths, new themes and new corresponding sound effects and techniques of composition. The result of this search was *Der Rosenkavalier*, a work described as a musical comedy. Let's add here: it's a bourgeois comedy, 'this grand Viennese musical comedy' (Krause), light-hearted, charming, from the 'golden age of Vienna.' What a surprise it must have been for the audience and the critics: the rococo costumes and the grace of biblical and ancient drama encroaching on the innermost secrets of the soul. Strauss longed for a comic opera in his theatre: it was to restore ordinary human happiness, explore themes closer to everyday life, let in a ray of sunshine between the dark and stuffy spaces of the two previous masterpieces. Who could have performed this task better than the titular knight holding in his hand a silver rose enveloped in fragrance?

In February 1909, Hofmannsthal reported in a letter to the composer, 'Over the course of three quiet afternoons I have prepared a complete, brand new operatic script with dazzlingly comic characters and situations and with a serene and almost pantomimicly transparent plot – this is an opportunity to showcase poetry, wit, humour, and even a little bit of ballet ... setting: Vienna in the times of Maria Theresa.' When Strauss heard from the poet a little more about the project, he immediately insisted on having the first act sent. 'I'm absolutely delighted,' he confessed after reading it. 'All the characters are superb, clearly defined. Unfortunately, again we will need very good actors; ordinary opera singers won't be enough this time.' In June 1910, the first version of *The Knight of the Rose* was ready.

Since the days of the world premiere in the Dresden Semperoper in 1911, the opera was almost immediately taking successive world stages by storm, and in 1922 it was first performed in Poland. *The Knight of the Rose* was winning over the hearts of singers and prominent conductors (e.g., Serafin, Beecham, Walter, Rodziński, de Sabata). The style of an opera which is initiated with a recitation was to earn the name 'conversational opera,' as part of a specific melodeclamation the characters engage in long parlour talk. There are no traditional spectacular arias (except for the beautiful Italian aria in the first act, which is a pastiche of the art of bel canto), so what commands the listener's attention instead is the lush, masterful orchestral music, commenting on the plot's web of intrigue even with a single motif. Wit, charm and elegance are present on every single page of the score. A wonderful feature of *The Knight of the Rose* is a nearly ubiquitous rhythm of waltz, which adds to the piece grace, poetry and irony. As stated by Hugo von Hofmannsthal in 'The Unwritten Afterword to *Rosenkavalier*,' 'The work is a whole; the work of two people can be a complete entity.... The music is infinitely sensitive and binds everything together.... It knows only one goal: to allow life to dissolve widely and peacefully – to the delight of all souls' (translated into Polish by Michał Bristiger).

STRESZCZENIE LIBRETTA

Artur Bielecki

Akcja rozgrywa się w Wiedniu, za czasów Marii Teresy (XVIII w.)

AKT I

Jesteśmy w pałacu Marszałkowej, księżnej von Werdenberg, jest poranek. Budzą się Marszałkowa i jej młody kochanek, piękny hrabia Oktawian Rofrano. Wymieniają czułości, sielankową atmosferę zakłócają jednak nagłe hałasy z zewnątrz. Czyżby mąż wracał nie w porę z polowania? Trzeba szybko przebrać Oktawiana w strój pokojówki! Fatszywy alarm, to jedynie niezapowiedziany kuzyn Marszałkowej wchodzi na pokoje – prostacki baron Ochs auf Lerchenau. Oktawian zdążył się już przebrać w niewieście szaty. Księżna przedstawi go gościowi jako Mariandel. Baron Ochs jest pod wrażeniem gładkoliciej pokojówki. Wyjaśnia cel wizyty: będzie się żenił z Zofią, córką Faninala, bogatego kupca, który właśnie został szlachcicem i z chęcią wyda córkę za autentycznego barona, co zapewni rodzinie lepszą pozycję. Baron Ochs z kolei, cierpiący na niedobór gotówki, z radością myśli o bogactwie przyszłego teścia. Musi jednak zadbać o stosowną etykietę, a zwyczaj głosi, że w imieniu barona młody szlachcic powinien wręczyć panie srebrną różę. Czy księżna nie mogłaby kogoś znaleźć do tego zadania? Marszałkowa postanawia, że Oktawian byłby idealnym kandydatem i każe Mariandel przynieść portret młodzieńca. Baron ze zdziwieniem dostrzega podobieństwo pokojówki i przyszłego kawalera z różą, ale akceptuje pomysł księżnej. Do pokoju wchodzi liczne grono: kuchmistrz, fryzjer, modystka, notariusz i wiele innych postaci, zabiegających o chwilę uwagi albo pomoc Marszałkowej. Trwa poranny rozgardiasz. Włoski śpiewak wykonuje dla księżnej piękną włoską arię. Po wyjściu wszystkich Marszałkowa ulega melancholii, dostrzegając w swoich rysach dowody nieubłaganego działania czasu... Nawet powracający Oktawian nie jest w stanie poprawić smutnej damie nastroju.

AKT II

Dom Faninala. Wszyscy w napięciu czekają na Kawalera z różą. Czekają również najbardziej zainteresowana, młoda Zofia. Wreszcie w orszaku dwóch karet nadjeżdża oczekiwany młodzieniec, który ma poprzedzić barona Ochsa. Gdy Oktawian ze srebrną różą w dłoni i Zofia spojrzą na siebie, od pierwszego wejrzenia ulegają płomiennemu

uczuciu. Wkracza baron Ochs, wokół którego skupiają się domownicy, narzeczony daje jednak popis całkowicie grubiańskich manier, czego nie może już znieść delikatna i w dodatku zakochana w Kawalerze Zofia. Gdy na chwilę Zofia i Oktawian zostają sam na sam, dziewczyna błaga młodzieńca o ratunek. Młodych podpatrzyli w tej romantycznej sytuacji Annina i Valzacchi, zubożała para Włochów, korzystających z gościny Faninala. Zamierzają korzystnie sprzedać ten sekret... Gdy do salonu powraca Faninal i baron Ochs, Oktawian stara się wybić baronowi z głowy małżeńskie plany i demaskuje go jako niecnego uwodziciela, łasego na posag. Wyzywa go na pojedynek i rani w ramię. Faninal próbuje opanować sytuację i wyrzuca Oktawiana z domu. Zofia odmawia wyjścia za barona, któremu jednak powraca szybko humor, oto bowiem do jego rąk trafia list, w którym rzekoma Mariandel zaprasza go na schadzkę w podmiejskiej oberży. Pułapka na Ochsa zostaje więc zastawiona.

AKT III

Jesteśmy w podmiejskiej oberży. Annina i Valzacchi pomagają Oktawianowi przebranemu za Mariandel przygotować się do przyjścia barona, licząc oczywiście na odpowiednią zapłatę za tę pomoc. Baron Ochs przybywa, odprawia wszystkich i zostaje z Mariandel, która dziwnie przypomina mu niedawnego przeciwnika w pojedynku. Zaloty zupełnie jednak nie wychodzą baronowi, sytuację zaś pogarsza nieoczekiwane wkroczenie do izby Anniny, przebranej w czarny strój i udającej nieszczęśliwą żonę, porzuconą przez barona. W dodatku Anninie towarzyszy czworo dzieci, które wołają na barona „Tata! Tata!” Zdenerwowany Ochs wzywa policję, co tylko pogarsza jego sytuację, gdyż Komisarz policji – wtajemniczony zresztą w uknutą intrygę – zarzuca mu zakłócanie porządku i niecne zamiary wobec dziewczyny. Przybywają także Faninal z Zofią, kompromitacja barona jest całkowita. Rzekoma pokojówka wychodzi z za kotary już jako Oktawian. Annina i Valzacchi triumfują, nagle zjawia się Marszałkowa, która doradza baronowi ucieczkę. Ośmieszony Ochs znika, następuje tercet Marszałkowej, Zofii i Oktawiana. Księżna z godnością porzuca wszelkie myśli o Oktawianie, droga do szczęścia Zofii i Oktawiana jest otwarta.

SYNOPSIS

Artur Bielecki

Vienna, during the reign of Empress Maria Theresa (18th century)

ACT I

It is morning in the palace of the Marschallin, Princess von Werdenberg. She wakes up beside her young lover, the beautiful Count Octavian Rofrano, after a night spent together. The lovers exchange tender embraces, interrupted suddenly by loud noises that are heard just outside the antechamber. Could it be her husband returning unexpectedly from a hunting trip? Octavian must quickly disguise himself as a chambermaid! False alarm, it is only Marschallin's country cousin, the boorish Baron Ochs auf Lerchenau, who bursts unannounced into the room. Octavian has already dressed in lady's clothing so the Princess introduces him to the guest as Mariandel. Baron Ochs is captivated by the fair maid's beauty. He explains the purpose of his visit: he brags about his upcoming marriage to Sophie von Faninal, daughter of a wealthy merchant who was recently elevated to the nobility and who desires to wed Sophie to a genuine Baron in order to raise his family's status. Baron Ochs, in turn, suffering from a shortage of cash, rejoices to think about the wealth of his future bourgeois father-in-law. He must, however, observe the proper etiquette on how to conduct the ceremony of his own engagement, and custom has it that on behalf of the Baron a young nobleman must deliver the traditional silver engagement rose to Sophie. Could the Marschallin recommend someone for the job? The Princess suggests Count Octavian as the ideal candidate for the Knight of the Rose and asks Mariandel to bring a portrait of the young count. When Ochs sees the young man's picture, he is surprised to notice his resemblance to the chambermaid, but still accepts the Princess's proposition. The room fills with the daily crowd of petitioners and salespeople: a chef, a hairdresser, a milliner, a notary, and many other characters, who besiege the Marschallin with their offers and supplications. Among them is an Italian singer who serenades the Princess with a beautiful Italian aria. After all her guests leave the room, the Marschallin succumbs to melancholy, while musing over her fading beauty and the merciless passage of time. Even the return of Octavian cannot alleviate her bleak mood.

ACT II

The von Faninals' home. Everyone – including the young Sophie – excitedly awaits the arrival of the Knight of the Rose. Finally, the youth who is to precede the Baron Ochs in the engagement ceremony arrives in a retinue of two carriages. As Octavian presents the silver rose, he locks eyes with Sophie, and the two become irresistibly attracted to one another at first sight. When Baron Ochs enters the house, surrounded by his servants, he makes a show of his utterly crude manners, which the delicate Sophie – already in love with Octavian – is appalled to see. When Sophie and Octavian find a moment alone, she begs him for help. Valzacchi and Annina, two impoverished Italians enjoying Faninal's hospitality, discover the two lovers in their romantic embrace. They intend to profitably sell the secret... On Ochs and Faninal's return to the room, Octavian tries to dissuade the Baron from his marriage plans and exposes him as a dastardly seducer, greedy for a dowry. He challenges him to a duel and wounds him slightly in the arm. Faninal – in order to gain control over the situation – ejects Octavian from his home. Sophie tells her father she will never marry Ochs. The Baron, however, returns to his good spirits, as a letter has been delivered from Mariandel requesting a tryst in an inn outside the city. Thus, the trap for Ochs is set.

ACT III

An inn outside the city. Annina and Valzacchi help Octavian, dressed as Mariandel, to prepare a trap for the Baron, of course counting on an appropriate payment for their assistance. Baron Ochs arrives for the rendezvous, sends everyone away, and tries to seduce the chambermaid, who – he notices – bears a striking resemblance to his recent opponent in a duel. The courtship is not very successful for the Baron, and it fails even more considerably with Annina unexpectedly barging into the room wearing a black dress. She declares that Ochs is her husband and the father of her children, all of whom rush in, crying 'Papa! Papa!' and that he abandoned her, his miserable wife. The unnerved Ochs calls the police, which only makes the situation worse, as the police inspector – whom Octavian had let in on the plotted intrigue – accuses him of disorderly conduct and ignoble intentions towards the girl. Faninal and Sophie also arrive to complete the Baron's disgrace. The alleged chambermaid emerges from behind the curtain as Octavian in his own clothes. Annina and Valzacchi triumph; suddenly the Marschallin enters and advises the Baron to escape. Ochs departs in shame, leaving the tercet of the Marschallin, Sophie, and Octavian on the stage. The Princess abandons all thoughts of Octavian with dignity, opening the door to Sophie and Octavian's happiness.

REALIZATORZY
PRODUCERS

REALIZATORZY | PRODUCERS

Ewa Michnik
Kierownictwo muzyczne, dyrygent
Musical direction, conductor

Georg Rootering
Reżyseria | Direction

Lukas Noll
Scenografia | Set Design

Małgorzata Słoniowska
Kostiumy | Costume design

Anna Grabowska-Borys
Przygotowanie chóru | Choirmaster

Sergiy Czernikow
Reżyseria świateł | Lighting design

Anna Szopa
Ruch sceniczny | Stage movement

EWA MICHNIK

KIEROWNICTWO MUZYCZNE, DYRYGENT
MUSICAL DIRECTION, CONDUCTOR

Od 1995 r. pełni funkcję Dyrektora Naczelnego i Artystycznego Opery Wrocławskiej. W 2000 r. otrzymała tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych. W swoim dorobku artystycznym ma ponad 100 premier operowych, koncerty symfoniczne, prawykonania, filmy telewizyjne, nagrania płytowe i radiowe.

Od 1997 r. przygotowuje wraz z zespołem Opery Wrocławskiej superwidowiska operowe z udziałem gwiazd światowych scen, które co roku ogląda kilkudziesięciotysięczna widownia. W czerwcu 2003 r. przedstawiła *Giocondę* A. Ponchiello jako superwidowisko operowe na Odrze dla 30 tysięcy widzów, emitowane przez TVP. W latach 2003–2006 zrealizowała na scenie Hali Stulecia wielki dramat muzyczny R. Wagnera – *Pierścień Nibelunga*. Ewa Michnik jest drugą kobietą na świecie i pierwszą Europejką, która dyrygowała całością Wagnerowskiej tetralogii. Podczas Letniego Festiwalu Operowego w 2007 r. prowadziła na wrocławskiej Pergoli *Napój miłosny* G. Donizettiego, w czerwcu 2008 r. na Wyspie Piasek – *Otello* G. Verdiego, w listopadzie 2011 r. – *Kniazia Igora* A. Borodina w Hali Stulecia we Wrocławiu, w listopadzie 2013 r. *Potawiaczy perel* G. Bizeta, w czerwcu 2014 – *Makbeta* G. Verdiego, *Rigoletto* G. Verdiego na Dziedzińcu Zamku Topacz we wrześniu 2014 r.

W latach 1992–2008 otrzymała wiele nagród przyznanych przez krytyków muzycznych oraz liczne nagrody i odznaczenia państwowe. W 2001 r. została uhonorowana Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, w 2005 r. Złotym Medalem Zasłużony Kulturze – Gloria Artis. W 2007 r. otrzymała nadany przez Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec Horsta Koehlera Krzyż Zasługi na Wstędze Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec. W maju 2010 r. została uhonorowana Złotym Orfeuszem: Nagrodą im. Arturo Toscaniniego, przyznawaną przez Académie Du Disque Lyrique w Paryżu, a we wrześniu – Śląską Nagrodą Kulturalną. W 2010 r. otrzymała również Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. W 2011 r. papież Benedykt XVI przyznał Ewie Michnik Order Rycerski Świętego Sylwestra. W 2012 r. podczas gali wręczenia nagród Akademii Fonograficznej Fryderyk 2012 w kategorii „Album roku – opera, operetka, balet” statuetką

Fryderyka uhonorowano płytą CD z nagraniem *Chopina* G. Oreficego pod dyrekcją Ewy Michnik. W 2012 r. otrzymała także Nagrodę Honorową Związku Kompozytorów Polskich. W październiku 2012 r. wraz zespołem Opery Wrocławskiej i zespołem Daegu Festival przygotowała *Nabucco* G. Verdiego na X Daegu International Opera Festival w Korei Południowej, a w listopadzie uczestniczyła w obradach jury VI Rencontres Lyriques Internationales de Montreal w Kanadzie. W 2013 r. została uhonorowana tytułem Ambasadora Wrocławia. W maju 2014 r. została laureatką Nagrody Richarda Wagnera, przyznawanej przez Fundację Richarda Wagnera w Lipsku. W listopadzie 2014 r. otrzymała Wrocławską Nagrodę Muzyczną w kategorii: muzyka poważna, za zainicjowanie cyklu „Gwiazdy Metropolitan Opera na scenie Opery Wrocławskiej”.

Since 1995, Ewa Michnik has served as the General and Artistic Director of the Wrocław Opera. In 2000, she received the title of Professor of Music. She has developed a vast repertoire of over 100 opera premieres, symphony orchestra concerts, first performances, television films, and CD and radio recordings.

Since 1997, together with the Wrocław Opera, she has been producing opera extravaganzas with international opera stars, which attract audiences of tens of thousands of people annually. In June 2003, she staged A. Ponchielli's *La Gioconda* as a televised outdoor event on the Odra River for an audience of 30,000 people. From 2003 to 2006, she produced R. Wagner's epic music drama, *Der Ring des Nibelungen* (*The Ring of the Nibelung*), on the Centennial Hall stage. Ewa Michnik was the first woman in Europe and the second in the world to conduct the complete rendition of Wagner's tetralogy. During the 2007 Summer Opera Festival, she led G. Donizetti's *L'elisir d'amore* (*The Elixir of Love*) on the Wrocław Pergola promenade; in June 2008 it was G. Verdi's *Otello* on Wrocław's Sand Island, in November 2011 she produced A. Borodin's *Prince Igor* in Centennial Hall, in November 2013 G. Bizet's *The pearl fishers* and G. Verdi's *Macbeth*, *Rigoletto* (Topacz Castle, September 2014).

From 1992 to 2008, Ewa Michnik received many awards from music critics as well as many prizes and national distinctions. In 2001, she was honoured with the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta, and in 2005 with The Gold Medal for Merit to Culture, Gloria Artis. In 2007, she was decorated with the Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany, awarded by Horst Köhler, the president of the Federal Republic of Germany. In May 2010, she won the Orphée d'Or award from the

Académie Du Disque Lyrique (Prix Arturo Toscanini), and in September of the same year, The Silesian Culture Award. In 2010, she was decorated with the Commander's Cross of the Order of Polonia Restituta. In 2012, Pope Benedict XVI conferred on her the Order of Knighthood of St Sylvester. On 26 April 2012, at the Phonographic Academy's annual Fryderyk Music Awards gala, the CD recording of G. Orefice's interpretation of Chopin, under the direction of Ewa Michnik, won the Fryderyk statuette in the 'Best Album – Opera, Operetta and Ballet' category. In 2012, she received the Honorary ZKP prize of the Union of Polish Composers. In October 2012, leading the Wrocław Opera company and the Daegu Festival company, she directed Verdi's *Nabucco* for the 10th Daegu International Opera Festival in South Korea; in November 2012 she participated in the international selection committee of the 6th Rencontres Lyriques Internationales de Montreal in Canada. In 2013, she was awarded the honorary title 'Ambassador of Wrocław.' In May 2014, she received the Richard Wagner award from the Richard Wagner Foundation in Leipzig. In November 2014 she was the recipient of the Wrocław Music Award in the category of classical music, for the initiation of the concert series, 'Stars of the Metropolitan Opera on the Wrocław Opera Stage'.

GEORG ROOTERING

REŻYSERIA | DIRECTION

Georg Rootering rozpoczął swoją karierę artystyczną w Operze w Zurychu, gdzie w latach 1977–1982 sprawował funkcję asystenta reżysera, współpracując m. in. z Götzem Friedrichem, Nikolausem Lehnhoffem, Hansem Neugebauerem, Jean-Pierrem Ponnellem oraz Ottem Schenkiem. Następnie, w latach 1982–1986, pracował jako reżyser teatralny w Bawarskiej Operze Miejskiej w Monachium, asystując również Peterowi Beauvaisowi, Kurtowi Horresowi, Jorgowi Lavellimub i Rudolfowi Noeltemu. W latach 1986–1991 zajmował stanowisko zastępcy dyrektora naczelnego Miejskiego Teatru w Wiedniu, pracując w nim jednocześnie jako reżyser. Współpracował w tym okresie z takimi twórcami jak Adolf Dresen, Alfred Kirchner, Harry Kupfer, Jonathan Miller, Ursel i Karl-Ernst Herrmann, Johannes Schaaf oraz Antoine Vitez. Zajmował się również koordynacją artystyczną, organizacyjną transmisji na żywo i nagrań telewizyjnych następujących spektakli: *Wozzeck*, *Ucieczka z Seraju*, *Chowańszczyzna* oraz *Wesele Figara*. W 1989 r. wystąpił wraz z zespołem Miejskiego Teatru w Wiedniu z serią gościnnych spektakli w Japonii, reżyserując spektakle *Czarodziejski flet* oraz *Wozzeck*. W 1991 r. wzięł udział w Festiwalu Mozarta w Pradze, pełniąc funkcję koordynatora artystycznego dla wykonawców z Niemiec, Austrii i Szwajcarii. W późniejszych latach pracował kolejno jako: reżyser i kierownik produkcji w teatrze Aalto w Essen (1992–1994), dyrektor naczelnny teatru muzycznego w Teatrze Miejskim w Würzburgu (1995–1997) oraz dyrektor artystyczny Teatru na Kirchplatz w Liechtensteinie (1997–2006). Od 2006 r. pracuje jako reżyser niezależny. Do najważniejszych spektakli w jego reżyserskim dorobku należą następujące produkcje: *Sinobrody* (Essen, 1993), *Wozzeck* (Ateny, 1995), *Tristan* (Würzburg, 1996), *Czarodziejski flet* (Würzburg, 1997), cykl *Herakles*, *Hekabe*, *Bachantki* (Liechtenstein, 2003), *Cyrułik sewilski* (Pforzheim, 2004), *Mindia* (Tbilisi, 2006), *Orfeusz* (Erfurt, 2007), *Rigoletto* (Helsinki, 2008), *Aida* (Helsinki, 2010), *Makbet* (Biel, 2011), *Parsifal* (Wrocław, 2011), *Juliusz Cezar* (Tallin, 2012), *Zemsta nietoperza* (Würzburg, 2012), *Purytanie* (Biel, 2012), *Nos* (Rzym, 2013), *Eugeniusz Oniegin* (Schwerin, 2013), *Le Huron* (Solura, 2013), *Trubadur* (Münster, 2013), *Uprowadzenie z Seraju* (Biel, 2014), *Nabucco* (Schwerin, 2014), *Projekt: Hugo Wolff | Richard Strauss* (Okayama, 2014).

Georg Rootering began his artistic career at the Zurich Oper, where from 1977 to 1982 he was an assistant director, collaborating among others with; Götze Friedrich, Nikolaus Lehnhoff, Hans Neugebauer, Jean-Pierre Ponnelle and Otto Schenk. Following the years, between 1982 and 1986 he worked as a theatre director at the Bavarian State Opera in Munich, assisting Peter Beauvais, Kurt Horres, Jorg Lavellie and Rudolf Noelt. From 1986 to 1991 he was the vice director of the State Theatre in Vienna, working also as a stage director. During this time he collaborated with artists such as Adolf Dresen, Alfred Kirchner, Harry Kupfer, Jonathan Miller Ursel and Karl-Ernst Herrmann, Johannes Schaaf and Antoine Vitez. For the performances of *Wozzeck*, *Die Entführung aus dem Serail*, *Khovanshchina*, and *The Marriage of Figaro* he worked as the artistic coordinator and managed live and broadcast transmissions. In 1989 he directed the Vienna State Theatre ensemble in a series of guest performances of *The Magic Flute* and *Wozzeck* in Japan. In 1991 he took part in the Mozart Festival in Prague as the artistic coordinator for German, Austrian and Swiss artists. In later years he worked as the director and production manager at the Aalto Theatre in Essen (1992–1994), the chief director of the Würzburg Staatstheater musical theatre (1995–1997) as well as the artistic director of the Kirchplatz Theater in Liechtenstein (1997–2006). Since 2006 he has been working as a freelance director. His most important stage directions include: *Bluebeard* (Essen, 1993), *Wozzeck* (Athens, 1995), *Tristan* (Würzburg, 1996), *The Magic Flute* (Würzburg, 1997), the series *Heracles*, *Hecuba*, *The Bacchae* (Liechtenstein, 2003), *The Barber of Seville* (Pforzheim, 2004), *Mindi* (Tbilisi, 2006), *Orpheus* (Erfurt, 2007), *Rigoletto* (Helsinki, 2008), *Aida* (Helsinki, 2010), *Macbeth* (Biel, 2011), *Parsifal* (Wrocław, 2011), *Julius Caesar* (Tallinn, 2012), *Die Fledermaus* (Würzburg, 2012), *I Puritani* (Biel, 2012), *The Nose* (Rome, 2013), *Eugene Onegin* (Schwerin, 2013), *Le Huron* (Solura, 2013), *Il Trovatore* (Münster, 2013), *Die Entführung aus dem Serail* (Biel, 2014), *Nabucco* (Schwerin, 2014), Project: Hugo Wolf / Richard Strauss (Okayama, 2014).

LUKAS NOLL

SCENOGRAFIA | SET DESIGN

Urodził się w 1968 r. w Chemnitz. Studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Dreźnie. Zawodu uczył się terminując m.in. w Operze Narodowej w Berlinie, Metropol Theater w Berlinie (Admiral Palace). Był asystentem w Teatrze Narodowym w Monachium, Lipsku, Kilonii i Magdeburgu. Pracował także w Cottbus, Dreźnie, Coburgu i innych teatrach niemieckich.

W latach 1991–93 pracował na stanowisku asystenta scenografa, w okresie 1993–2002 pracował jako scenograf w teatrach w Monachium, Lipsku, Kilonii i Magdeburgu, Cottbus. Wziął udział w spotkaniach teatralnych na międzynarodowym festiwalu w Berlinie (2001). Projektował scenografie i kostiumy dla teatrów w Rostoku, Baden-Baden, Münster, Kassel, Magdeburgu, Darmstadt, Bielefeld.

Od 2002 r. pracuje na stanowisku głównego scenografa w Stadttheater Gießen; przygotowuje scenografie, kostiumy, a także projekcje video dla opery, teatru i przedstawień tanecznych. Wykonał scenografię m. in. do: *Lulu* A. Berga w Koreańskiej Operze Narodowej w Seulu (2010), *Parsifala* R. Wagnera w Operze Wrocławskiej (2011) oraz *Juliusza Cezara w Egipcie* G. Händla w Estońskiej Operze Narodowej w Tallinie (2012). Otrzymał nominację do nagrody „Najlepsza scenografia roku” za operę *The Wreckers* E. Smytha (2007) oraz za kostiumy do *Agrippiny* (2013) od magazynu „Opernwelt”. Wziął udział w wystawach „Bild und Szene 6” – Theatermuseum w Meiningen (2012) oraz „World Stage Design 2013” w Cardiff.

Born in 1968 in Chemnitz, he studied at the Academy of Fine Arts in Dresden. He learned his craft working, among others, at the Deutsche Oper and the Metropol Theater (Admiral Palace) in Berlin. He was an assistant at the National Theatres in Munich, Leipzig, Cologne and Magdeburg. He has also worked in Cottbus, Dresden, Coburg and other German theatres.

Between 1991–93 he worked as an assistant set designer, and from 1993–2002 he worked as a set designer in theatres in Munich, Leipzig, Cologne, Magdeburg and Cottbus. He took part in theatre events during the International Festival in Berlin (2001). He was the costume and set designer for theatres in Rostock, Baden-Baden, Münster, Kassel, Magdeburg, Darmstadt and Bielefeld.

Since 2002 he has been working as the head set designer at the Stadttheater Gießen; he works on set design, costume design, as well as video projections for operas, theatres and dance performances. He has designed sets for: A. Berg's *Lulu* at the Korean National Theatre in Seoul (2010), R. Wagner's *Parsifal* at the Wrocław Opera (2011) and G. Händle's *Julius Caesar in Egypt* at the Estonian National Theatre in Tallinn (2012). He has been nominated for 'Set designer of the year' award for his work on E. Smyth's *The Wreckers* (2007) and by 'Opernwelt' magazine for his costume design for *Agrippina* (2013). He has taken part in the 'Bild und Szene 6' exhibitions at the Theatermuseum in Meinigen (2012) as well as the 'World Stage Design 2013' in Cardiff.

MAŁGORZATA SŁONIEWSKA

KOSTIUMY | COSTUME DESIGN

Scenograf, absolwentka Wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych. Od 25 lat związana z Operą Wrocławską, zaprojektowała dekoracje i kostiumy do ponad 100 spektakli wystawionych na scenie tego teatru, a także do superprodukcji operowych m.in.: *Giocondy* A. Ponchielliego prezentowanej na scenie na Odrze (2003), *Carmen* G. Bizeta (2005) w Hali Stulecia, *Balu maskowego* G. Verdiego (2012) na Stadionie Olimpijskim oraz *Poławiaczy Peret* G. Bizeta (2013) i *Makbeta* G. Verdiego (2014) w Hali Stulecia. Ważnym elementem w artystycznej karierze było stworzenie projektów i realizacji kostiumów do wszystkich części tetralogii R. Wagnera *Pierścień Nibelunga* w reż. H. P. Lehmana, wystawianej przez Operę Wrocławską dla wielotysięcznej publiczności w Hali Stulecia (2003–2006). Uznanie najmłodszej widowni przyniósł scenografia i kostiumy przygotowane do oper dla dzieci: *Czerwony Kapturek* J. Pauera (2008), *Alicja w Krainie Czarów* R. Chaulsa (2008) oraz *Sid – waż, który chciał śpiewać* M. Foxa (2010). W grudniu 2011 r. przygotowała kostiumy do *Putapki* Z. Krauzego (na podstawie dramatu T. Różewicza). Spektakl został uznany przez recenzentów za najlepsze przedstawienie w ramach obchodów Roku Tadeusza Różewicza.

Małgorzata Słoniowska współpracuje z wieloma teatrami w Polsce i za granicą m.in.: Stadt Theater Grlitz (1990–2005), Operą Lwowską (*Straszny dwór* S. Moniuszki). Realizowała scenografie i kostiumy dla Teatru Wielkiego w Łodzi, Opery Bałtyckiej w Gdańsku, Teatru Muzycznego w Lublinie, Teatru Muzycznego w Gliwicach, Opery Podlaskiej w Białymstoku. Jest autorką scenografii do filmu telewizyjnego *Gwiazda* w reżyserii S. Szlachtycza.

Z okazji jubileuszu dwudziestolecia współpracy artystki z Operą Wrocławską kostiumy jej autorstwa wystawiane były na wystawie „Kostiumeria” we wrocławskim Ratuszu. W 2008, 2009 i 2012 r. kostiumy Małgorzaty Słoniowskiej prezentowane były na Gali Międzynarodowego Konkursu Off Fashion w Kielcach. Natomiast w grudniu 2008 r. w Centrum Scenografii Polskiej w Katowicach, w ramach ekspozycji „W przestrzeni Uniwersum/labiryntie śmierci – Inscenizacje plastyczne oper Krzysztofa Pendereckiego”

prezentowano kostiumy zaprojektowane przez artystkę do wrocławskiej inscenizacji *Raju utraconego* K. Pendereckiego. W zbiorach Muzeum Śląskiego w Katowicach znajdują się kostiumy autorstwa Małgorzaty Słoniowskiej do *Kantaty o kawie* i *Kantaty chłopskiej* J. S. Bacha, wystawianych w Operze Wrocławskiej.

Artystka została odznaczona Brązowym i Srebrnym Krzyżem Zastugi, uhonorowana Brązowym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis oraz medalem Zasłużony dla Wrocławia.

Stage designer and graduate of the Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design. For 25 years she has been the resident designer for the Wrocław Opera; she has created the set designs and costumes for more than 100 productions on this stage, as well as for opera extravaganzas such as A. Ponchielli's *La Gioconda* staged outdoors on the Odra River (2003), G. Bizet's *Carmen* in Centennial Hall (2005), and G. Verdi's *Un Ballo in Maschera (A Masked Ball)* hosted at the Olympic Stadium (2012), G. Bizet's *The Pearl Fishers* (2013) and G. Verdi's *Macbeth* (2014) in Centennial Hall.

A significant milestone in her artistic career was designing and executing the costumes for all four parts of R. Wagner's tetralogy, *Der Ring des Nibelungen (The Ring of the Nibelung)*, directed by H. P. Lehmann and staged by the Wrocław Opera for an audience of thousands on the Centennial Hall stage (2003–2006). What won her the recognition of the youngest members of the audience was the design of the sets and costumes for children's operas: *Little Red Riding Hood* by J. Pauer (2008), *Alice in Wonderland* by R. Chauls (2008), and M. Fox's *Sid, the Serpent Who Wanted to Sing* (2010).

In December 2011, she prepared the costumes for Z. Krauze's *The Trap* (based on T. Różewicz's play). The performance was hailed as the best theatrical event of the Tadeusz Różewicz Year celebration. Małgorzata Słoniowska has worked in collaboration with many opera houses in Poland and abroad, e.g. in Theater Görlitz (1990–2005), or the Lviv Theatre of Opera and Ballet (*The Haunted Manor* by S. Moniuszko). She has designed sets and costumes for the Grand Theatre in Łódź, the Baltic Opera in Gdańsk, the Musical Theatre in Lublin, the Musical Theatre in Gliwice, and the Podlasie Opera in Białystok. She created the set design for the television film *The Star* directed by S. Szlachtycz.

To celebrate the 20th jubilee of the artist's collaboration with the Wrocław Opera, the costumes that she had created were presented in the 'Kostiumeria' exhibition held in the Wrocław Town Hall. In 2008, 2009 and 2012, Małgorzata Słoniowska's costumes were also featured at the gala of the International Competition of Designers and Enthusiasts of Fashion 'Off Fashion' in Kielce. In December 2008, in the Polish Stage Design Centre in Katowice, the costumes she designed for Krzysztof Penderecki's *Paradise Lost* staged in Wrocław were shown on display in an exhibition entitled 'In the space of the Universe, in the labyrinth of death – the art of visual representation in Krzysztof Penderecki operas.' The Śląsk Museum in Katowice has collections featuring costumes prepared by Małgorzata Słoniowska for J. S. Bach's *Coffee Cantata* and *Peasant Cantata* performed in the Wrocław Opera. The artist was awarded with the Bronze and Silver Medal of Merit, honoured with The Bronze Medal for Merit to Culture, 'Gloria Artis,' and decorated with the medal 'Merito de Wratislavia.'

ANNA GRABOWSKA-BORYS

PRZYGOTOWANIE CHÓRU | CHOIRMASTER

Anna Grabowska-Borys ukończyła dyrygenturę chóralną i symfoniczną oraz teorię muzyki w Akademii Muzycznej we Wrocławiu, a także Podyplomowe Studium Chórmistrzowskie przy Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. Jest stypendystką Ministra Kultury i Prorektora Akademii Muzycznej we Wrocławiu oraz laureatką III Międzynarodowego Turnieju Dyrygentury Chóralnej „W stronę polifonii” we Wrocławiu (III miejsce i nagroda specjalna).

Od 9 lat prowadzi założony przez siebie Chór „Ars Cantandi” Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, z którym regularnie koncertuje. Zespół bierze udział w festiwalach i konkursach na terenie Polski i Europy, zdobywając liczne nagrody. Ma na swoim koncie nagrody indywidualne za działalność pedagogiczną i chórmistrzowską.

Od 2010 r. jest kierownikiem chóru Opery Wrocławskiej, gdzie przygotowała następujące premiery i wznowienia: *Czarodziejski flet*, *Don Giovanni* W. A. Mozarta, *Chopin* G. Oreficego, *Borys Godunow* M. Musgorskiego, *Turandot*, *Tosca* G. Pucciniego, *Legendy o Maryi* B. Martinù, *La Libertá chiama la Libertá* E. Knapika, *Parsifal* R. Wagnera, *Książ Igor* A. Borodina, *Putapka* Z. Krauzego, *Samson i Dalila* C. Saint-Saënsa, *Joanna d’Arc*, *Otello*, *Bal maskowy*, *Traviata* G. Verdiego, *Rycerskość wieśniacza* P. Mascagniego, *Pajace* R. Leoncavallo, *Skrzypek na dachu* J. Steina, J. Bocka, S. Harnicka, *Zemsta nietoperza* J. Straussa, *Potawiacze peret* G. Bizeta, *Łucja z Lammermooru* G. Donizettiego, *Makbet* G. Verdiego.

Anna Grabowska-Borys graduated from the Academy of Music in Wrocław in choir conduction, symphonic conduction and music theory, she is also a postgraduate of the Choirmaster Studies in the Academy of Music in Bydgoszcz. She is a scholar of the Ministry of Culture and National Heritage and Vice-Rector of the Academy of Music in Wrocław, and a laureate of IIIrd International Choir Conduction Tournament 'Towards polyphony' in Wrocław (3rd place and a special award).

For the past 9 years, she has been conducting and regularly giving concerts with 'Ars Cantandi' choir, which she founded at the University of Economics in Wrocław. The group participates in festivals and competitions in Poland and Europe, winning numerous awards. Anna Grabowska-Borys has many individual awards for her pedagogic and choirmaster activity.

Since 2010, she has been the director of the Wrocław Opera's choir. Premieres and revivals: *The Magic Flute* and *Don Giovanni* by W. A. Mozart, *Chopin* by G. Orefice, *Boris Godunov* by M. Mussorgsky, *Turandot*, *Tosca* by G. Puccini, *Legends about St. Mary* by B. Martinù, *La Libertá chiama la Libertá* by E. Knapik, *Parsifal* by R. Wagner, *Prince Igor* by A. Borodin, *The Trap* by Z. Krauze, *Samson and Delilah* by C. Saint-Saëns, *Giovanna D'Arco*, *Othello*, *A Masked Ball*, *La Traviata*, *Macbeth* by G. Verdi, *Cavalleria Rusticana* by P. Mascagni, *Pagliacci* by R. Leoncavallo, *Fiddler on the Roof* by J. Stein, J. Bock, S. Harnick, *Die Fledermaus* by J. Strauss, *The Pearl fishers* by G. Bizet, *Lucia di Lammermoor* by G. Donizetti.

SERGIY CZERNIKOV

REŻYSERIA ŚWIATEŁ | LIGHTING DESIGN

W latach 1985–2000 pracował jako realizator oświetlenia widowisk, programów TV i koncertów na Ukrainie.

Od 2000 r. mieszka we Wrocławiu. Pracuje jako realizator oświetlenia dla firmy ATM oraz przy realizacji oświetlenia programów telewizyjnych dla stacji Polsat oraz TVP. Od 2013 r. pracuje jako niezależny reżyser światła.

W ostatnich latach współpracował z Operą Wrocławską przy realizacji oświetlenia megawidowisk operowych m.in. *Skrzypka na dachu* J. Steina, J. Bocka, S. Harnicka (Zamek Topacz, 2013), *Poławiaczy perła* G. Bizeta (Hala Stulecia, 2013), *Makbeta* G. Verdiego (Hala Stulecia, 2014), *Rigoletto* G. Verdiego (Zamek Topacz, 2014).

Between 1985–2000 he worked as a lighting designer for performances, television programs and concerts in the Ukraine.

Since 2000 he has been living in Wrocław and works as a lighting designer for ATM group, and the TV stations TVP and Polsat. Since 2013 he has been working independently.

In the last years he has collaborated with the Wrocław Opera for lighting preparations of megaproductions, among others; J. Stein, J. Bock and S. Harnick's *Fiddler on the Roof*, (Topacz Castle, 2013), G. Bizet's *The Pearl Fishers* (Centennial Hall, 2013), G. Verdi's *Macbeth* (Centennial Hall, 2014) and G. Verdi's *Rigoletto* (Topacz Castle, 2014).

ANNA SZOPA

RUCH SCENICZNY | STAGE MOVEMENT

Ukończyła Państwową Szkołę Baletową w Poznaniu oraz Pedagogikę Baletu w Akademii Muzycznej w Warszawie. Ukończyła także studia podyplomowe na Uniwersytecie Wrocławskim, na kierunku: Menadżer kultury, we współpracy Regionów Unii Europejskiej. Pracę artystyczną rozpoczęła w Polskim Teatrze Tańca K. Drzewieckiego. Od 1996 r. solistka baletu Opery Wrocławskiej. W swoim dorobku artystycznym ma wiele ról, m.in. Solistki I i II (*Sylfidy* F. Chopina), Zakonnicy (*Msza* L. Bernsteina), Krasawicy (*Pan Twardowski* L. Różyckiego), Dwoch tabędzi (*Jezioro tabędzie* P. Czajkowskiego), Kolombiny (*Dziadek do orzechów* P. Czajkowskiego), ZłoŃnicy (*Kopciuszek* S. Prokofiewa), Madame Leontine (*Kopciuszek* J. Straussa), Ewy (*Exodus* W. Kilara). Uczestniczyła w wielu tournée zagranicznych, m.in. w Niemczech, Holandii, Anglii, Austrii i Szwajcarii. Brała udział w większości superwidowisk Opery Wrocławskiej.

W 2005 r. zadebiutowała w Operze Wrocławskiej jako choreograf baletem *A po południu zatańcz sobie w kolorach księżycy...*, będącym jedną z części spektaklu *Bal życia* (wieczór choreografii solistów baletu Opery Wrocławskiej). W październiku 2014 r. przygotowała ruch sceniczny do polskiej premiery scenicznej *Aniotów w Ameryce* P. Eötvösa. Zajmuje się również pracą pedagogiczną. Uczestniczyła w wielu warsztatach tanecznych w Polsce i za granicą, jako tancerka i pedagog.

Została odznaczona Medalem 200-lecia Baletu Polskiego, odznaką Zastużony Działacz Kultury, a także Brązowym Krzyżem Zastuży oraz nagrodą Gloria Artis.

Graduated from the National Ballet School in Poznań and finished ballet pedagogy at the Academy of Music in Warsaw. She also completed her postgraduate studies in Culture Management: in cooperation with the European Union Regions at the University of Wrocław. She began her artistic work at the K. Drzewiecki Polish Dance Theatre. Since 1996 she has been a soloist of the Wrocław Opera Ballet. In her artistic repertuar she has had many roles, among them: I and II soloist (*Sylfida* F. Chopin), Nun (L. Bernstein's *Mass*), Krasawica (*Pan Twardowski* L. Rozycki), Two Swans (*Swan Lake* by Tchaikovsky), Columbine (*The Nutcracker* by P. Tchaikovsky), the Shrew (*Cinderella* by Prokofiev), Madame Leontine (*Cinderella* J. Strauss), Eve (*Exodus* W. Kilar). She has participated in many international tours, among them in Germany, Holland, England, Austria and Switzerland. She has taken part in more superproductions of the Wrocław Opera.

In 2005 she debuted as a choreographer at the Wrocław Opera in the ballet *A po południu zatańcz siebie w kolorach księżycy...* (*And in the afternoon dance yourself into the colours of the moon*), which was a part of *Bal życia* (an evening of chorepgraphy with Wrocław Opera ballet soloists). In October 2014 she worked on the stage blocking for the Polish premiere of P. Eötvös' *Angels in America*. She also is engaged with pedagogical work. She has participated in many dance workshops across Poland and abroad as a dancer and teacher.

She was awarded the Badge of Merit for Culture, the Bronze Cross of Merit, and has received the Gloria Artis Award.

SOLIŚCI

SOLOISTS

SOLIŚCI | SOLOISTS

Magdalena Barylak*

Marszałkowa,
Księżna Werdenberg
The Marschallin,
Princess Werdenberg
sopran | soprano

Meagan Miller*

Marszałkowa,
Księżna Werdenberg
The Marschallin,
Princess Werdenberg
sopran | soprano

Franz Hawlata*

Baron Ochs auf Lerchenau
bas | bass

Tomasz Rudnicki*

Baron Ochs auf Lerchenau
bas-baryton | bass-baritone

Anna Bernacka

Oktawian | Octavian
mezzosopran | mezzo-soprano

Katarzyna Haras

Oktawian | Octavian
mezzosopran | mezzo-soprano

Mariusz Godlewski*

Faninal
baryton | baritone

Bogustaw Szynalski*

Faninal
baryton | baritone

Aleksandra Kubas-Kruk

Zofia, córka Faninala
Sophie, Faninal's daughter
sopran | soprano

Anna Lichorowicz

Zofia, córka Faninala
Sophie, Faninal's daughter
sopran | soprano

Joanna Moskowicz

Zofia, córka Faninala
Sophie, Faninal's daughter
sopran | soprano

SOLIŚCI | SOLOISTS

Marta Brzezińska

Panna Marianna Leitmetzer,
duenna, Modystka
Marianne Leitmetzer,
duenna, Milliner
sopran | soprano

Ewa Tracz

Panna Marianna Leitmetzer,
duenna, Modystka
Marianne Leitmetzer,
duenna, Milliner
sopran | soprano

Łukasz Gaj

Valzacchi
tenor

Nikolay Dorozhkin

Valzacchi,
Włoski śpiewak
Italian singer
tenor

Dorota Dutkowska

Annina
mezzosopran | mezzo-soprano

Jadwiga Postrożna

Annina
mezzosopran | mezzo-soprano

Tomasz Raff

Komisarz policji
Police inspector
bas | bass

Rafał Majzner

Majordomus Marszałkowej
The Marschallin's Major-Domo
tenor

Edward Kulczyk

Majordomus Faninala
Faninal's Major-Domo,
Lokaj Marszałkowej
Marschallin's Lackey
tenor

SOLIŚCI | SOLOISTS

Marek Paško
Notariusz | Notary
bas | bass

Aleksander Zuchowicz
Oberżysta | Innkeeper
Handlarz zwierząt | Vendor of pets
tenor

Victor Campos-Leal
Włoski śpiewak
Italian singer
tenor

Zdzisław Madej®
Włoski śpiewak
Italian singer
tenor

Igor Stroin
Włoski śpiewak
Italian singer
tenor

Piotr Buzler
Lokaj Marszałkowej
Marschallin's Lackey,
Kelner | Waiter
tenor

Marek Klimczak
Lokaj Marszałkowej
Marschallin's Lackey,
Kelner | Waiter
bas | bass

Janusz Zawadzki
Lokaj Marszałkowej
Marschallin's Lackey
bas | bass

SOLIŚCI | SOLOISTS

Urszula Czupryńska
Sierota | Noble orphan
alt | alto

Katarzyna Kozdrowska-Kordyjak
Sierota | Noble orphan
sopran | soprano

Anna Krzyżowska-Kawatko
Sierota | Noble orphan
sopran | soprano

Aleksandra Malisz
Sierota | Noble orphan
sopran | soprano

Joanna Marszałek
Sierota | Noble orphan
sopran | soprano

Agnieszka Rejek-Batka
Sierota | Noble orphan
alt | alto

Marcin Grzywaczewski
Kelner | Waiter
bas | bass

Andrzej Zborowski
Kelner | Waiter
bas | bass

DYREKCJA, KIEROWNICTWO I ZESPOŁY
OPERY WROCŁAWSKIEJ

MANAGEMENT AND STAFF
OF THE WROCŁAW OPERA

DYREKCJA, KIEROWNICTWO I ZESPOŁY OPERY WROCŁAWSKIEJ
MANAGEMENT AND STAFF OF THE WROCŁAW OPERA

Dyrektor naczelny i artystyczny General and artistic director	Ewa Michnik
Zastępca dyrektora Deputy director	Janusz Stoniowski
Główny księgowy – pełnomocnik dyrektora ds. finansowych Chief accountant – Financial director's representative	Kazimierz Zalewski
Dyrygenci Conductors	Ewa Michnik Tomasz Szreder Tadeusz Zathej
Asystent dyrygenta Assistant to the conductor	Michał Czubaszek
Kierownik muzyczny Music director	Tomasz Szreder
Scenograf Set designer	Małgorzata Stoniowska
Asystent reżysera Assistant directors	Hanna Marasz Adam Frontczak – współpraca
Kierownik działu planowania i realizacji inwestycji Pełnomocnik dyrektora ds. inwestycyjnych Opera director's proxy of investment	Kazimierz Budzanowski
Główny specjalista ds. administracyjnych Head administrative specialist	Marek Pieńkowski
Kierownik działu koordynacji pracy artystycznej Artistic operations manager	Krzyszyna Preis
Kierownik działu promocji i obsługi widzów Audience and promotion service manager	Anna Leniart
Kierownik działu służby pracowniczej Personal department manager	Grażyna Lis-Galasińska
Kierownik działu płac i ubezpieczeń społecznych Human resources manager	Halina Głodek-Zadka
Zastępca głównego księgowego – kierownik działu księgowości Accounting department manager	Danuta Michalak
Kierownik administracyjny Administration manager	Stanisław Niedzielski
Inspicjenci Deputy stage managers	Adam Frontczak Julian Żychowicz

SOLIŚCI ŚPIEWACY | SOLOISTS

Soprany Sopranos	Marta Brzezińska Aleksandra Kubas-Kruk Eliza Kruszczyńska Anna Lichorowicz Joanna Moskowicz Ewa Tracz Jolanta Żmurko
Mezzosoprany Mezzo-sopranos	Barbara Bagińska Anna Bernacka Dorota Dutkowska Katarzyna Haras Elżbieta Kaczmarzyk-Janczak Jadwiga Postrożna Iryna Zhytynska
Tenory Tenors	Victor Campos-Leal Nikolay Dorozhkin Łukasz Gaj Edward Kulczyk Rafał Majzner Igor Stroin Aleksander Zuchowicz
Barytony Baritones	Jacek Jaskuła Michał Kowalik Zygmunt Kryczka Maciej Krzysztyński Łukasz Rosiak
Basy Bases	Marek Paško Makariy Pihura Tomasz Raff Janusz Zawadzki Radostaw Żukowski

ARTYŚCI GOŚCINNI | GUESTS

Sopran Soprano	Magdalena Barylak Meagan Miller
Tenor	Zdzisław Madej
Baryton Baritone	Mariusz Godlewski Bogusław Szynalski
Bas Bass	Manfred Hemm
Bas-Baryton Bass-Baritone	Tomasz Rudnicki

ORKIESTRA | ORCHESTRA

Koncertmistrz – solista Concert master – soloist	Adam Czermak
Koncertmistrz Concert master	Stanisław Czermak
Z-cy koncertmistrza Assistants concert master	Igor Solonenko Tomasz Stocki
Pierwsze skrzypce 1st violin	Joanna Bryła Martyna Flis Anna Kaczmarek Henryk Koziol Anna Majewska Magdalena Sudara Barbara Maja Maseli
Drugie skrzypce 2nd violin	Rafał Olszewski Paweł Miller Ilona Borek Adam Ługowski Justyna Nawrat Estera Piec Justyna Piękoś Patrycja Błach – współpraca
Altówki Violas	Andrzej Jakimowicz Andrzej Szykuła Liliana Dąbrowska Szymon Kruk Sylvia Hulbój Elżbieta Siedlecka Romuald Żarejko Barbara Żarejko
Wiolonczele Cellos	Maciej Miłaszewicz (Koncertmistrz) Urszula Kopijkowska (z-ca Koncertmistrza) Anna Dynda Maciej Kozendra Elżbieta Lechowska Dariusz Piecha Tomasz Starzec
Kontrabasy Double basses	Ireneusz Szykuła Wiesław Kaczmarczyk Dariusz Kaczorowski Krzysztof Kałka

Fortepian | Klawesyn | Organy
Celesta | Keyboard instruments

Flety Flutes	Tadeusz Witek Izabela Chudy Aleksandra Janowska Monika Winczewska
Oboje Oboes	Konrad Wojtowicz Beata Kasprzyk Urszula Kuboń Dagmara Winnowicz
Rożek angielski English horn	Mirostlaw Wiącek
Klarnety Clarinets	Rafał Dynda Mateusz Maszyński Przemysław Polak Sławomir Zawadzki Marek Gawliński – współpraca Michał Lipski – współpraca
Fagoty Bassoons	Józef Czichy Andrzej Kuprianowicz Dariusz Bator Kasper Lechowski
Waltornie French horns	Sławomir Wagner Łukasz Mazurkiewicz Jerzy Porębski Krzysztof Proskien Juliusz Tkacz Adam Wolny Marcin Drużdż
Trąbki Trumpets	Mirostlaw Wenc Marcin Król Rafał Czernomazowicz Paweł Spychała Kamil Barciok
Puzony Trombones	Fryderyk Mizerski Jacek Bałka Wiktor Rakowski
Tuba Tuba	Stanisław Pietrzik
Perkusja Percussion	Zbigniew Wojciechowski Karol Papata Jarostaw Paszko Bartłomiej Dudek – współpraca Magda Dudek – współpraca Cezary Prajsnar – współpraca Radostaw Jędraś – współpraca
Harfa Harp	Bożena Mizerska Żaneta Mandecka
Inspektor orkiestry Orchestra inspector	Wiktor Rakowski

CHÓR | CHOIR

Kierownik chóru Choir master	Anna Grabowska-Borys
Inspektor chóru Choir inspector	Katarzyna Stowińska
Korepetytor chóru Choir coach	Marta Komorowska
Soprany Sopranos	Justyna Harhala Agnieszka Józefczyk Maria Kamyczek Katarzyna Kozdrowska-Kordyjak Beata Marciniak-Kozłowiecka Anna Krzyżowska-Kawalko Aleksandra Malisz Joanna Marszałek Kinga Mazurkiewicz-Pala Kinga Muzyka Katarzyna Stowińska Anna Suvorova Sabina Szkwarek Małgorzata Walczyk-Cegielkowska Beata Wiszniewska
Alty Altos	Urszula Czupryńska Beata Gąsior Jolanta Górecka Joanna Grabowska-Piekarska Barbara Mach Jolanta Michalak-Lechowska Ryszarda Nawdziun Agnieszka Rejek-Bałka Ewa Wadyńska-Wąsikiewicz Anna Wojciechowska
Tenory Tenors	Iwan Andrunyk Marcin Banaś Piotr Bunzler Oleksandr Gerasymyuk Lestaw Kijas Marcin Klarman Jacek Lech Vitaliy Potapchuk Bolesław Stowiński Wojciech Stasiak
Basy Bases	Sławomir Baranowski Mieczysław Chodaczek Peter Erdei Marek Gierczak Marcin Grzywaczewski Bartosz Jachim Marek Klimczak Marek Kłosowski Andrzej Pieczonka Jerzy Szlachcic Andrzej Zborowski

ZESPÓŁ BALETU OPERY WROCŁAWSKIEJ | WROCLAW OPERA BALLET

Kierownik baletu Ballet master	Bożena Klimczak
Pedagog baletu Teacher	Alla Abesadze
Korepetytor baletu Coach	Stanisław Gal
Inspektor baletu Ballet inspector	Paweł Oleksiak
Pierwsza Tancerka 1st dancer	Nozomi Inoue
Pierwszy Tancerz 1st dancer	Sergii Oberemok
Soliści Soloists	Oleksandr Apanasenko Anna Gancarz Tomasz Kęczkowski Dajana Kłos Piotr Oleksiak Paweł Oleksiak Łukasz Ożga Anna Szopa Monika Szuba Paulina Woś
Koryfeje Coryphees	Sophie Czolij Neda Kalembek Natsuki Katayama Zofia Knetki Magdalena Kurilec Andrzej Malinowski Adam Piątek Sylwia Piotrowicz Karolina Woźniak Martyna Wójcik Kamila Zielonka
Zespół corps de ballet	Nicole Banasiak Ivano Chiaravallotti Paula Dzwonik Monika Kieliba Kaede Kojo

KIEROWNICTWO TECHNICZNE | TECHNICAL CREW

Kierownik techniczny Technical manager	Karol Dutczak
Kierownik zespołu pracowni dekoracji i kostiumów Decorations and costumes atelier manager	Zbigniew Francuz
Kierownik magazynu kostiumów i garderobianych Storage (costumes) and dressing room manager	Krystyna Baros
Kierownik sekcji oświetleniowej Stage lighting manager	Łukasz Różewicz
Kierownik sekcji akustycznej Acoustic manager	Jerzy Gątek
Asystent scenografa ds. technicznych Technical assistant to set designer	Jan Romanowski
Kierownik pracowni malarskiej Scenic painting manager	Elżbieta Francuz
Kierownik pracowni krawieckiej męskiej Men's costumes atelier manager	Waldemar Krawczyk
Kierownik pracowni krawieckiej damskiej Women's costumes atelier manager	Elżbieta Chmielewska
Kierownik pracowni perukarskiej i charakteryzatorskiej Wigs and makeup atelier manager	Grażyna Matuszak
Brygadzysta pracowni modystycznej Milliner atelier	Maria Grzesiak
Brygadzysta pracowni szewskiej Shoes atelier	Bogusław Nowicki
Kierownik działu głównego energetyka Chief power engineer	Ireneusz Esz
Kierownik sekcji montażystów dekoracji Stage crew manager	Piotr Antosik

ZADANIE WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
THE PREMIERE WAS CO-FINANCED BY THE OFFICE OF THE MARSHAL OF THE LOWER SILESIAN VOIVODESHIP

ZADANIE WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
THE PREMIERE WAS CO-FINANCED BY THE MINISTRY OF CULTURE AND NATIONAL HERITAGE

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

OFICJALNY PARTNER 69. SEZONU OPERY WROCŁAWSKIEJ
AN OFFICIAL PATRON OF WROCLAW OPERA 69TH SEASON

SPONSOR STRATEGICZNY | STRATEGIC SPONSOR

KGHM
POLSKA MIEDŹ S.A.

Cultura
KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.

SPONSOR PREMIERY | SPONSOR OF THE PREMIERE

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWNICTWA OGÓLNEGO

DACH BUD
Spółka z o.o.

SPONSORZY | SPONSORS

PATRONI MEDIALNI | MEDIA PATRONAGE

Zakup oświetlenia scenicznego dla Opery Wrocławskiej dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
The purchase of stage lighting for the Wrocław Opera was co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage.

Zakup oświetlenia scenicznego dla Opery Wrocławskiej dofinansowano ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
The purchase of stage lighting for the Wrocław Opera was co-financed by the Office of the Marshal of the Lower Silesian Voivodeship.

KUP FOTEL DLA OPERY

Opera Wroclawska, wzorem najslynniejszych teatrów operowych świata takich jak: Metropolitan Opera w Nowym Jorku czy Covent Garden w Londynie, kontuuje akcję pod nazwą „Kup fotel dla Opery”.

Proponujemy Państwu wykupienie fotela na widowni naszego teatru. Każdy, kto przeznaczy na ten cel kwotę 5.000 zł, wpisze się do ekskluzywnego grona Przyjaciół Opery, mogących się poszczycić posiadaniem miejsca z tabliczką ze swoim nazwiskiem lub nazwą firmy. Lista Fundatorów zostanie również umieszczona na specjalnej tablicy wmurowanej w widocznym miejscu w budynku Opery.

SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KUPNA FOTELI UZYSKAĆ MOŻNA
POD NUMERAMI TELEFONÓW:
TEL: + 48 71 370 88 80 | TEL/FAX: + 48 71 370 88 81
E-MAIL: OPERA@OPERA.WROCLAW.PL

DOM.
developer
WITAJ W TWOIM MIESZKANIU

660 419 695

domdeveloper.com.pl

kino | nowe horyzonty

National Theatre Live

film | kultura | miejsce

James Franco i Denis O'Rourke w "Wyrzy / Ludzie" z Richard Philpots

spektakle
z londyńskiego
National Theatre
na dużym ekranie
sezon 2014-2015

szczegóły na www.kinonh.pl

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

OPERA WROCŁAWSKA

OPERA WROCŁAWSKA

CIKANEK

więcej informacji na
nazywo.pl

BY EXPERIENCE

ARTS COUNCIL
ENGLAND

kino nowe horyzonty – kazimierza wielkiego 19a-21, 50-077 wrocław

Opera Wroclawska jest magicznym miejscem, gdzie dzieją się rzeczy niezwykle i ponadczasowe.

Możliwość wspierania jej jest dla nas zaszczytnym obowiązkiem... i najbardziej prestiżową miarą naszych rynkowych sukcesów.

Marta Lempart

Marta Lempart
prezesa Diamond Properties Sp. z o.o.

Spółka „Diamond Properties” została założona przez spółkę ART Budownictwo, która posiada 99,9 procent jej udziałów.

Diamond Properties zajmuje się projektami najbardziej prestiżowymi, wymagającymi szczególnego podejścia lub pionierskimi przedsięwzięciami budowlanymi.

Ostatnią zrealizowaną inwestycją Diamond Properties są Renesansowe Apartamenty, nowoczesne mieszkania w odrestaurowanej, XIX-wiecznej kamienicy przy Prusa 38/40 we Wrocławiu.

6. Dzielnica
domy energooszczędne NF 40

Obecnie spółka jest w trakcie realizacji 6.Dzielnicy - pierwszej na Dolnym Śląsku i dziesiątej na terenie całej Polski certyfikowanej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej inwestycji energooszczędnej spełniającej standard NF40.

6dzielnica.eu

diamond
PROPERTIES

6 DZIELNICA

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWNICTWA OGÓLNEGO

DACH BUD
Spółka z o.o.

ul. Komandorska 53H, 53-342 Wrocław
tel. 71/ 367 57 88, 71/ 367 68 11
www.dachbud.com.pl

**BUDUJEMY WROCŁAW
I STANDARDY BRANŻY DEWELOPERSKIEJ**

Wrocław, Krzyki, ul. Gen. J.H. Dąbrowskiego 30/
/ul. T. Kościuszki 95-117

LOKALE UŻYTKOWE
DO SPRZEDAŻY
LUB NA WYNAJEM

przy jednoczesnym
zakupie mieszkania
i m. parkingowego
- rabat na
m. parkingowe
50%

Mieszkania gotowe do odbioru o pow. od 30 do 77 m kw., cena od 5000 zł /m kw.
Lokale użytkowe do odbioru o pow. od 52 do 130 m kw., cena od 4350 zł netto + VAT/m kw.
Prezentacja mieszkań: wtorek-piątek 11.00-15.00, sobota-niedziela 10.00-15.00
(wejście od strony ul. Gen. J.H. Dąbrowskiego) Zapraszamy!

Wrocław, Psie Pole
ul. Gorlicka 54-58e

przy jednoczesnym
zakupie mieszkania
i m. parkingowego
- rabat na
m. parkingowe
50%

Mieszkania od 30 do 69 m kw., cena od 3900 zł brutto/m kw.
Prezentacja wybranych mieszkań:
wtorek-piątek 11.00-15.00, sobota-niedziela 10.00-15.00
(wejście od strony ul. Gorlickiej 58e)

Dodatkowo w ofercie :

Wrocław, Krzyki, ul. Siostrzana
- Ostatnie mieszkanie
2-pokojowe o pow. 48,07 m kw.
w cenie 182 666,00 zł

solidna
firma 2012

www.dachbud.com.pl

Themersonowie
Józef Kański

**RUCH
MUZY
CZNY #**

co miesiąc 100 stron o muzyce

czna
ki

Cultura

KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.

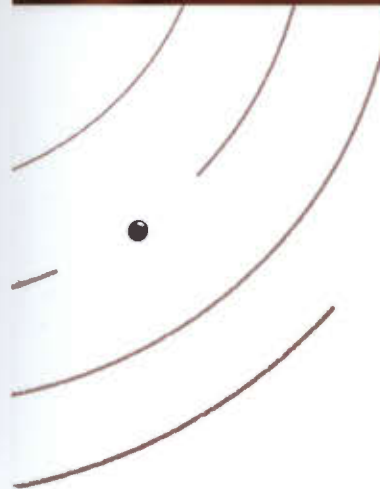
KGHM Polska Miedź S.A. będąc firmą globalną w branży górnictwo-hutniczej jest jednym z najważniejszych producentów miedzi i srebra na świecie. Mając na względzie troskę o zrównoważony rozwój koncern wspiera rozmaite przedsięwzięcia w wielu dziedzinach życia. Troszczy się o ochronę zdrowia, ekologię, rozwój nauki i oświaty, tradycje regionalne i narodowe oraz o sport i kulturę fizyczną dzieci i młodzieży.

Wspiera również wiele projektów z dziedziny kultury i sztuki w Polsce oraz poza jej granicami. Poprzez takie działania dba o ponadczasowe wartości społeczno-kulturalne, buduje owocne relacje pomiędzy światem biznesu i światem kultury, a także przyczynia się do wzmacniania jak najlepszych więzi pomiędzy narodami w duchu poszanowania wartości cywilizacyjnych.

KGHM dostrzegając potrzebę mocniejszego dofinansowania kultury i działań artystyczno-edukacyjnych w regionie, pragnie zainicjować nowy program wspierania kultury w ramach polityki i strategii Społecznej Odpowiedzialności Biznesu pod nazwą **Cultura KGHM**.

Idea budowania silnego regionu Dolnego Śląska jest jedną z nadrzędnych wartości, która wynika z obecności Polski w Unii Europejskiej, a jednym z celów Unii Europejskiej jest pielęgnowanie bogactwa kulturowego Europy. Rozumiejąc także, że Wrocław w 2016 r. będzie stolicą kultury europejskiej, czujemy potrzebę wsparcia zarówno stolicy Dolnego Śląska jak i równoważenia naszego zaangażowania na terenie całego regionu.

TRADYCYJNE
SUROWCE
NOWOCZESNOŚCI

**Sponsor Strategiczny
Opery Wrocławskiej**

KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 48, 59-301 Lubin, Poland
tel. +48 76 747 82 00, fax +48 76 747 85 00
www.kghm.pl

KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.

Łączymy z kulturą

Zarządzamy najważniejszymi gazociągami w Polsce. Rozwijanie sieci przesyłowej łączymy z odpowiedzialnością za otoczenie, w którym funkcjonujemy. Wspieranie kultury stanowi dla nas ważny element zaangażowania społecznego. Dlatego z pasją wspieramy artystów w tworzeniu unikatowych projektów.

SYSTEM, KTÓRY ŁĄCZY

Oficjalny Sponsor
sezonu artystycznego
2014/2015
i megawidowisk
Opary Wrocławskiej

www.tauron-pe.pl

OPERA WROCŁAWSKA

50-066 Wrocław ul. Świdnicka 35
tel: 71 370 88 80 | fax: 71 370 88 81
e-mail: opera@opera.wroclaw.pl

Wydawca Dział Promocji i Obsługi Widzów, Opera Wrocławska
Published by Promotion & customer service department, Opera Wrocławska 2014

Opracowanie graficzne | Graphic design **Marzena Kowalik**

Nakładem Opery Wrocławskiej